

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

БРОЈ 30.

НА ЦЕТНИЉУ, У ПОНЕДЕЉНИК 5. АВГУСТА (10. КОЛОВОЗА) 1874.

ГОДИНА II. (IV.)

ГЛАС ЦРНОГОРЦА излази сваког четвртка. Цена за ПРВУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ год. 4. 60; по год. 3; четврт год. 1. 50. и. За СРБИЈУ год. 4. 75; по г. 3. 50; четврт 1. 75. и. За сва остала мјеста год. 4. 40; по год. 3; четврт год. 1. 20. За остатак издаје се за ред 5 година. Продајати и сви наруџбени нумери се администратору, а доноси уреднику на Цетинах.

1. А В Г У С Т

Величавост историја Црне Горе протрча је догађајима, и велики је у њој ред вјешта, које је њихов славни рад уздигао на највише обимности.

Сваки дан у години могао би имати своје име по једном значајном догађају или јунаку.

Давашњи нараштај, као што ће и сви потоци, сјећа их се, и они буде у њему осјећање радости или туге, према значају њиховом, према срећни или несрећни њиховој за отаџбину.

Такав је дан и данашњи, који нас ово четрдесети пут сусрета са својом успоменом крвавом и прекласном, те потреса душу Србину тугом до вјека славом.

1. Августа прије четрнаест година душманску паклену вољу засити смрт књаза Данила, а народ његов, по сред срца сложен, зами у прие мисли неизвјесности и збоже за будућношћу, покри га разореном тежњом и надама, које танан почеше добивати свој живи облик.

Црна Гора, коју је књаз Данило задихао новим духом јунаштва и јуначкога прегнућа за њезин живот и ошити рад; народ српски, још поцјепаи и подјарљив, којеку књаза Данила чедина воља, необична одважност, и свијети подлати његове војске савзородне мисли, уздицаху наду и поуздане у бољу будућност; јединство народно, — знају и довијека ће осјећати голни удар бјеше наурска смрт његова.

Велико име његово коначно је нераскидно са животом и трајанем народа српскога, а живећем нариштају у срцу је; за то је сувишно да га ми преузносимо. Али се однаво осјећању, које нам жалосна успомена овога дана изазива, па хоћемо, као вагда и овога пута, да се с поштовањем и благодарношћу поклонимо спомену његовом, и споминућемо га да подхранимо наше одушевљење за народну насују племенитијем тежњом и вољкијем радом његова горостасна Духа за нуту.

Не бјеше књаз Данило човек обичне врсте, којеку би згодне прилике нише на руку, да поставе добар владно.

Он бјеше велики, не обична дух, којега је наш вијек родио, не да сноси мучно, веома тешко вријеме своје, него да вагда вреженом, да ствара прилике за велико дјело народње и своје тежње.

И он је доста стварно много, што му је и овјековјечно велико име, а створио би и много више, због чега га народ уврало и оплакује.

Није био од његове ни краће ни теже ваде, а пуније све великијих догађаја, који се развијаху непрестано једни из другог, док би дошли до крајње цијељи, којега је неударљиво ходно, и која се његовој гвозденој воли и духу све свлађујућем неби могла одмаћи, да га неузустави издјивична смрт.

Па губитак таквога владноца је ли могао, да непоразни народ. да неостави у нама трајући боја?

Али у великијем дјелима својијем од којијих данас плод обично узживамо, оставио је он нама и моћ, која је брзо разгвагала завладавшу зебњу и опет уздигла оборена надања. Са уређеном, ослаженом, проширеном Црном Гором, оставио је он подмаћен, охрабрен, ојучанен, очекива, за

слободу српскога народа издвасљен пригорски народ, оставио је у њему дух свој, вјесло своју.

А он је, веомаће сопствено свате, и српскуљане средно снаге, — у име слободе и јединства народнога.

Та високо ишла је моћна изшљедница у нашљеднику Данилову, нашем књазу Николау, и то је повратило народу клонуле уздице.

Не тек да осигури услове живота Црној Гори, него на положеном темељу својега великог стрица, он је у горереченој, т. ј. савзородној нијељи развио, колико се год досад могло, снагу Црне Горе, просветну и материјалну, а нарочито вајдречу, амалстну, — војничку снагу њезину.

Црна је Гора угледа и важности под негом његовом, толико задобила, да јој данас и велике силе дају одличне знаке важе и уважавња.

У таквом положају Црна Гора изазива љубав и уздице околно браће и у схваћану својега правога задатка, не само њима, него свијега једноплеменцима пружа братску руку тврде вјере и озбиљна рада. Она хоће слог у својем народу и међу једнокрвном браћом на словенској југу, јер само из не истиче заједнички рад, који најједино може заједничку слободу и самосталност донајети.

Постајемо ли то, и ваљано прегнућа књаза Данила, које га је узвасило у своје врежено и над обичнијем људима, биће ту, Црна Гора одговорноће своје задатку, ошита цијељ биће постигнута.

И дух великога Данила веселиће се, јер ће вијести оживљену мисао своју.

Наша слобода и јединство биће тада најсјајније и најдостојније слављење његове велике мисли и рада његовога!

ИЗБОР ПАТРИЈАРХА.

Кад смо на Петровдан поздравили отварање српског државно народног сабора у Карловцима, изразили смо своје увјерење, које се оснива на позивању врхотле свијести српскога народа у Угарској, да ће исти сабор изабрати Арсенија Стојковића за патријарха, и вагда ако хоће да иде за разборитишћу и интересима народа српскога и државе угарске, да ће тај избор уважити и потврђење му цркво добити.

У првоје вијеско се преварили. Сабор је и изабрао Стојковића једногласно. А вагда? Тијем, што је учинила, да цар непотрда избор Стојковићем, она је засеједочила наово, да интересе и срећу угарске државе не тражи у интересу и срећи незвијенијих народа. А то је велика погрешка са неизбежијем жалоснијем пошљеднама за всту државу, јер се њом јасно показује непријатељство владућег елемента према оставијема сачињавајућима државу, а у овоме случају тежњу вајдарскога народа за својашћу, то ће рећи за уништење или за сада бар за савршенијем подчинености оставијем народа, с којима жалобројни вајдарски народ у Угарској живи.

И српски народ довести, који се и досад увјерио о тој вајдарској тежњи, добио је сада ново увјерење о томе. Па у томе увјерењу, које га је бацило у врло некило расположење, он је стављен пред нов избор.

Мучан положај. Велику борбу са самим собом имао је народно предсавишћиво да издржи. С једне стране постојанство. Дошљедности зоне јунаке под свој барјак, с друге стране користи, неодољне потребе народне траже борце за себе.

И једни и други нијашу добро народно предсавишћиво, али заједно пресажу од неизвјесности: хоће ли из постојати, или промалити, прво, ако поберију другог, друго, ако се цусте у нов избор. Јер ава се, да вагда хоће владати Грујића ништо не то, а зна се да народ бече ништо тога изгубленос свиа свога.

На тога прџења изишо се народни сабор избором рунашкога митрополита Прокопија Ивачковића за српскога патријарха.

Ако озбиљно и зрео расудино о овоме избору, увјерићемо се, да је он још једни вагда био из тјесноца, у који су вагда вајдарска с једне, реакционери српски с друге стране народни сабор дивели били.

Народни сабор могао се развићи неулуштљив се у нов избор и тијем би се народна странка показала дошљедна, остала би постојана начелу за које се толико дуго бориде. Али у том случају ласно се предавају дошљеднице, ваје би наступиле. Поље би било уступљиво сватога владној.

Разлози, који у томе леже, без сумње су народну странку склонили, да се пушти у нов избор. Па и при свему томе, да није у тој неколи ишла у лицу Ивачковића могућност владати, она ипак неби могла прихватити нов избор, јер од ове двије владике, Грујића и Кећелдица, који су у последње вријеме постојано били против тежња и интереса свога народа, неби ваљало могли ни смјети бирати за патријарха, јер таков избор био би много опасније и штењније народу, него све могуће дошљеднице, које би наступиле од стране ваде, да се сабор развишо.

Не само што би овда Грујић, као и сада, био вршпоц воље владине, и сметња реформаторском дјелу сабора, него би то био јакни удар и савоно духу народноме. Одорна снага и издржљивост његова клонула би у будуће. А овако је избором Ивачковића ипак сабор задовољно народној борби и постојаности: није могао усјети са Стојковићем, али је и спријечено да успе владати си својим Грујићем. За то се можи слободно казати, да народна странка није „капитулирала“, него да је ипак побједила.

Напошљетку народна странка и није се борила за личност, коју је само сматрала јемством своје ствари. Па и у погледу на саму ту ствар избор Ивачковића може бити срећан. Ивачковић је рођени Србин. Био Србин он се и данас осјећа и љуби народ свој, и ако су околности учиниле, да постане стварношном православне рускоме цркве. А личност вагда даје у јестива, да ће народни сабор моћи продужити и докончати прустројство, које је започето, јер руски народ већ уважа оне уставове, које потребе и српскога народа захтјевају и тражи. Може се дакле очекивати, да ће Ивачковић, већ по томе што их је тако у-пражњавало, настојати са сабором заједно, да се оне и у његовом народ владу.

Испунили се то очекиваље, избор, који је сабор у мучи обавио, биће срећан, и не га као такви већ сада поздрављамо.

Још нијесмо извјештени, је ли нови избор потврђен, али без сумње мораће бити потврђен, јер не само што је законит, него и свиа вагда врло добро зна, да је сабор од своје стране последње учинио. Непотврђење овога сабора значи безусловно — рат ни ново, а многокушавни Срби угарски нијесу неприправни ва то.

ДРВЕНАРСКА ФАБРИКА НА РИЈЕЦИ.

По начелна политичне економије, вели се, да се извор народног богатства састоји из три нињенице: из земљорадње као првог и основног извора богатства; из индустрије као секундарног извора и из трговине, која зависи од савршен-

ству земљорадње и индустрије. Међутим, ово су више нагомилани извори, да први реални извор богатства ваља сматрати рад употребљен на земљу од речених група; или другим рјечима то-вјек је сам извор своје богатства; што је бу-гагија, то је тако и рјечица, што је узно раз-вијенији то су две више природне силе његове ропњаве. Електрика, магнетика, ширљавост, тежа (гравитација) онако, ово је онако раде. Како шта и колико човјек хоће. По поред свега тога земља је основи његовог рада, индустрија потка и трговина чини; производ тих ствари јесте народнае богатство.

Народ, који се искључиво занима земљорад-њом не може бити богат. Народи који су на зем-љорадничком ступњу образованости, а који воде неку малу трговину такође су сиромашни, ма да се нахвата можда доста велика количина капитала; с тога што је трговина обично у рукама трговаца. Индустрија је дакле она чињеница без које нема богатства; а то је без приједна науке на животно дијелу људске неми привредне богатства.

Српски народ у свим крајевима наших зе-мљава поганији се занима земљорадњом и трго-вином; док је вјештачка индустрија тек у сабра-ноу свога развоја, из ког узрока свагда у ка-тегорију неких сиромашних народа у Јевропи. Но на да до сада није било вјештачке индустрије, постојала је доња индустрија нарочито у сел-ским задругама. Доња индустрија највише много се има привести што је наш народ остао у ду-ху своје здрав, те није пољепнуо под тешки притиском гуђишких. У остало од кад се срп-ски народ почео политички да пробудује одпочети су на неким мјестима при корици фабрика ин-дустрије. У Крагујевцу и на Ријеци Приојевића фабрицирају се ратна оруђа; у Ужичу подигнута је фабрика вулених есаца и т. д. Но ја ћу ов-дје говорити о једном новом фабричком предузећу код нас о дрвенарској фабрици на Ријеци. Чудно-вајно и колосално предузеће кад се зна да у кр-шеватој околини Ријеке Приојевића нема није ни друге, а како да јелове и боровае горе; при свем том ипак на обали ријеке лежи тек хаљаво тру-пова јеловог и бороваг дрвета најзренијег квалитета. Окуда то? јест најинтересантије пита-ње, које ће читавце занимати а ријешене него-ва биће добро дошло трогатком свијету. —

Познато је да је јеловина и бороваина, па и друго корисно дрвје за дрвенарску индустрију почео нестајати и да је Јевропа постала сиротна у раскошним јеларика. Чувена штајерски јелари тако су истрадени да је већ до младика дошло. Али докле се могло истраћени су; ишине оста-ју за сад искористиваче. Парисиј и Алпсина једва да моу евидејентна неке дијелове Италије и Шпанције. Нарави су сиромашни у дрвљу на-спрјам пространих равнина што се с обје стране простору које им ваља нужном дрвенарском снаб-дјевају. Балканске планине из недостатка среста-ка саобраћајних слабе користи доносе дрвенар-ској индустрији јевропској. Једном ријечју нешто с тога што је гора негде још искористивача, нешто с тога што је дрвене, тек се потребе дрвенарско индустрије при давањем стању гора не могу намириати.

Познато је и то да наша отачина спада међу сиромашније земаља што се тиче шума; у опште. Међутим није са свим крајевима једнако. Аркти високе планине Копа и планина висови поарх Рована не само да вијесу сиромашни него се може рећи да су јединствено планине богате у необично доброг, високом и крупном дрвљу; јеловом, бороваг, јасеновом, јаворовом, наливоком, тисовом и разним другим дрвљем, које стоји тако рећи недирнуто ни чијом осим чобанске руке која никад можда неби краја дошла кад им се неби зарађивала трговачка рука косицама која се неби обирала ни зашто друго осим свога личног интереса.

Којски висови, као што реко, обилати су у свјазворном дрвљу, али су му горе још непри-ступачне; већ остају за резерву кад се шуме још нише буду изнуре у Јевропи и кад саврше-нији путеви буду досегли до његових гора. Да ће којеке горе моћи то дознати гарантује нам владина биредби којом се забављује неразвијено утирање шума. Планинске висови влад Рована, који су такође обилати у јеловина и бороваим чудовасти владина постање приступачне у ко-рист цијеле наше земље и дрвенарске индустрије свију наших сусјела.

На први поглед кад би нам неку рекао из оних планина, околених сиромашним провинцијим трговачког корита, довлаче се јелови и бороваи групови на Ријеку Приојевића, у растојању десет

километара, а још кад се види суровост тршевних брегова, рекао би се да је то апсолутно некорисност. Али баш то што на први поглед изгледа да са свим спречује и чини планинске висове приступачнији ј. ј. баш то процес што је Морача у страхотном стању сво-јом током избувља, поред свих тешкоћа и пре-прека што су се на том равном путу испресрета-ле, послужило је као средство да је постигнута главна цијел. С врх планине гдје се јелари оба-дују и удешавају за пренос, пука је страхо-вита стрижа баш до Мораче. Низ ту стрижу са-грађен је пут, који додирује ријеку. Немто се два оборе и по мјери удесе свале се на волов-ским колница до саме воде. У јесен и у пролеће кад су велике кише и кад се снијег на планина-ма отапае воде идођу; Морача испуни своје ко-рито и тада се шудеви тискају у воду. Струја водена лопи се о страхотним валовима који се са свакју стрижи скотрљавају у њено корито; шуде-ви о ваљаво ударају и заинуку гдје бише параво застали да их вољкама испријед потнекују.

Пошто Морача шудеви саесе до језера онда цно посао добије други облик. Доле су шудеви ишли низ воду. Кад је први план и предрачуи за фабрику чињен ту се нашло на највећу препону. Ријека протечеши поред Ђабљака неруга се кроз кршевите клинче тако да је сплавовима не-могуће шудеви до фабрике привијети. По првом предрачуиу измислио се да се за једном лађом на весла не може ише од пет шудеца привући ма да је ток ријеци са свим спор; из којих узрока фабрика је давана локална важност. Међутим пр-ви покушајем освједочио се да Морача може доијети двјеста на сто више него што се измис-лио, а Ријеком у истој срамшери до фабрике тек више што су предузимачи навањили за то удесан параброд.

Што је фабрика баш на Ријеци подчигнута дво су узроци; прво што је већ уложен капитал у јарак на коме десет ватлова мељу. Вода обра-њута је владови на обртине механичких справа у фабрици. Друго што је Приојевића Ријека велика воденим путем са Скадром; од Скадра Бојаном и Јадранским морем и са свима поморским трговина-ма; дакле из трговинских обира.

Свим кретања шовеним скок производ у махиперијама фабрике рачуна се да је равна свим од 24 коша. Шла је до сад увозорбљено двана-јест које се према силам кретања могу бројно у-множити. Производ дневног рада износи три сто-тине штина дугачких пет жетара и нешто више, високих од 12—20 палета. Дебљина зависи од наручбине. Што се тиче зрелости, компактности и ширине штина могу се сматрати као ријеткост у дрвенарском промету, о чему се трговачки диве-ранти у свако доба могу увјерати.

Овај нови артик важе привредно двојаког је значаја. Народ из близине вуче дјелу корист. За једну обављену језу или бор, пошто се удесе по мјери дужине ваља се раднику осам цинцима или три форинте у аустр. риједности. Друга вена значајност јесте активне наше трговине са спо-љашношћу. Прва Гора неће бити ише принуђена навањати потребу дрвенарију на которско, ска-дарском и на другим сусједним трговина по не-обично, високу цијену. Већ ће је привати са своје фабрике, као земљска производ, по умјере-рену цијену. Штинае наше фабрике постају нови артик наше међународне трговине тек први што на свим поморским трговинама до Марседа увје-ренивско да ће у свакому издржати конкуренцију у твањем дрвенарском промету.

Г. В.

РУСКА ОСНОВА ЗА БРИСЕЛСКИ КОНГРЕС.

Општа начела.

§. 1. Под међународним ратовима разумјева се стање отворена рата између недовне државе и између њихових наоружаних и редовних чета, биле у том стању слава од њих сама за се, или са савезницама.

§. 2. Ратне операције морају бити направене искључиво против чета и против ратних средстава непријатељске државе, а не против њених поданика и то тако дуго, док они не буду судјеловали дјелотворно у рату.

§. 3. Да се позвучи ратна саржа, дозвољују она средства и мјере, која одговарају законима и обичајима ратних те која се даду оправдати рат-ном нуждом. Закон и обичај ратни забрањују само све бескорисне окупности и свако барбар-ско поступање с непријатељем; већ они захте-вају и то, да буду безодвадно по чинственим

обављенима, који су чинили таква дјела или да је ипак била безбријетна нужа.

§. 4. Едном нуждом неваља се никада о-правдати: издјелство, прова неурједношћу, или да се нијави, да је непријатељски зашита, или да се обави, да се проту и протетелу, поступа силотаних дјелама и окупношћу.

§. 5. За случај, да не буде непријатељ по-штовано закон и ратних одношаја онако, како је то уставорбљено оном конвенцијом, може неприја-тељ употребити репресалије, али и то само хрво зло, које се неда избјећи и неустав с вида ни-када дужности човјечности.

ДИО ПРВИ.

О међусобним правима ратујућих власти.

Поглавје I.

О раду војничких области на непријатељском земљишту.

§. 1. Посједнућем једнога дијела неприја-тељског земљишта губе већ усљед те чињенице законите долаће области своју власт, те на њихово мјесто ступа војничка свевласт запосједну-вше државе.

§. 2. Непријатељ, који је поцео који пред-јел, може према захтјеву ратних и у интересу јавном предати да остану у вјерности постоје-ћи закони или да се дјелотворно проијеве или да се дознају.

§. 3. У смислу ратнога права може арховни заповједник запосједнувше војске заводе а чинов-нике од подације и правосудно присматра, да и на-даље обављају своју службу под његовом паквом и надзором.

§. 4. Војничка област може анхтјвати од мјестних чиновника, да се присегом или ријечју завјере, да ће испуњавати дужности, које им буду наложене за вријеме, док буде трајало непријатељ-ско посједнуће; она може савути оне, који неби хтјели тому захтјеву задовољати, она може суд-бено прогонити оне, који неби испуњали предузе-те дужности.

§. 5. Запосједнувша војска или право, да побери од пуцавства односнога мјеста на своју корист све порезе, даће, пристобје и царине, које су му биле наложене по његовог законитој влади.

§. 6. Војска, која је посјела непријатељску земљу, добила прво на посјед свих владених благајна, складишта, оруђа, средстава транспорта, магацина и замке, ријечју право на посјед све владине власности, која може служити сврси рат-ној.

Она скар, Запосједнувша војска или право, да посједи све жељезнички материјал, па привла-дио он и друштвеним приватним, тако исто и скла-дишта оруђа, и у овје ове врсти ратнога стр-јелства, макар припадале и приватнима.

§. 7. Него тако припада запосједнувшој вој-сци право увањама и поробо јавних сграда, зе-мљишта, шума и господарствених сграда, које припадну непријатељској држави и које се у земљи налазе.

§. 8. На властност цркве, добротворних ав-лидла и школа, и свих завода, који владу сврху знаветствену, умјетничку и добротворну, неприпада непријатељској војсци право посјела. Свако узди-коње или хотицице потчињено уништење таквих завода споменика умјетности или знаствених му-зеја, школе се протонти по владској области.

Поглавје II.

Пота ваља држати за власт ратујућу. О коришћима, (козбавитима) и онима која та-јавијесу.

§. 9. Прво ратовима неприпада само војсци, него и народној војсци и четам добровољачким, и то у случајевима оних:

1. Ако су са одговорним вођом на чеду за-једно подвргнути тлавному законједностиау;
2. ако владу ствариште војске знаке, која се даду с дилека препознати;
3. ако носе јавно оруђе и
4. ако се течајем својих операција прилаго-де законом, обичајем и поступку ратном.

Оружане чете, које неодговарају сада непо-женитим увјетом, неимају права ратујућих стра-ника, оне се ипакви сматрају као редовни непријатељи те ће се казнити судбено, буду ли у-хваћене.

§. 10. Оружане чете ратујућих држава са-стављене су од борници (козбавити), и оних који то нису. Они при судјелују неосредно к ратних операција; они други, ако су суд-ношћу укрупнени у војску, припадају различитим гранично ратно управе, интендатуре, правосудју, или су на-

во војсци придијелом. За случај да буду уха-
ћени, уживају и они први права рат-
них ухаћеника. Јединице, јединичко помоћно о-
собље, уживају још поврх тога једно и савешеници
прво неутралитета (види даље §. 38.)

Поглавље III.

О сретима, којима се непријатељу шкода
наноси; о онима, која су допуштена и која се
чинију забрањити.

§. 12. Према тому начелу забрањена су:

- a) употреба отровних оружја или распрострања-
вање отрова којим средством на непријатељ-
ско земљиште;
- b) идијичко убојство на отпна, која припад-
ју непријатељској војсци;
- v) убојство на непријатељу, који је положио
оружје или који нема више средства, да се
брани.

У овим ратујуће стране некажу права, да
изјаве, да неће стана дати. Таква екстремна
мјери може се употребити само једно репресаливи
за претходне окрвности или како необходимо
нужно средство, да се доскочи својој властитој
прошти.

- г) Пријетња, да ће се под мач и сабљу дати
посада, која тврђаву тврдоглаво брани.
- д) употреба оружја, која произирују само бо-
ди, употреба стрјела, које су вибијене стуч-
ченим ставаком или тврња, које су повод
прекорених болов.
- e) употреба прскајућих кула испод 400 грама
тежине те најбољих пуцава.

§. 13. К средством допуштеним сиздају:

- ж) Све операције великога и малогача четовања.
- х) узаконене или разорене свега онога, без
чега неможе да ојача у рату;
- и) разорене свега онога, што је на путу рат-
них операцијама;
- ј) слави начин ратне лукавости; ну ипак губи
прво обране по ратним законима онај, који
употреби народни барјак, војничке знакове
или универну од непријатеља, да га тиме
обезбеди;
- к) употреба свих могућих средства, да се зна,
гдје је непријатељ и заково је то мјесто.

Поглавље IV.

О осадима и о пуцању.

§. 14. Осадијати могу се само тврђаве или
утврђени градови, не смије се назавати или пу-
цати на потпуно отворени град, који небране
чете непријатељске и у ком се становници не о-
пакру оружјем руком.

§. 15. Брвач ли град непријатељске чете или
обуражани становника града, то мора напаљујућа
војска, први него почне на град пуцати, о тога
убијелити градове обласи.

§. 16. Зидовједник посједне војске, ка-
ка пуца на утврђени град, мора поврхити све мје-
ре, које од него одивсе, да се што више могуће
поштеди цркве, школе, уметности, знаности и
добротворности.

§. 17. Буде ли који град на јурш заузет,
то се не смије дозволити, да у нем њене по-
бједоносне чете.

Поглавље V.

Уходи.

§. 18. Уходом се сматра онај индивидуум,
који изван обсега својих војничких дужности са-
куља потајно на мјестима, која су по неприја-
тељу посједнута, вјести с том надином, да те
вјести приоиди непријатељу.

§. 19. Ухода, који буде уловљен у чину,
предати ће се суду, па оца, да не буде под-
пуно поучено свога књижица, или да му не буде
с успјехом одијена.

§. 20. Тако исто предати ће се суду слави
становника земље, коју је непријатељ посјео, ако
приоидије противнику вјести.

§. 21. Буде ли ухода, који се из успјеле
своје вјесте к својој војсци повратио, од не-
пријатеља коњичко ухаћен, то се или с ним по-
стугуати како с ратних ухаћеника, те се нека
бојати јад својих пријатељских дјела.

§. 22. Војници, који су гранаје, унутар ко-
јих непријатељ развија своје операције, прешли с
тога намери, да куне вјести, некажу се сматра-
ти уходом, ако се њихово којичко својство
могло узвиозити. Исто тако некажу се држати у-
ходама, кад буду од непријатеља ухаћени вој-
ници (и други ако врше једно своје пословство)
који су од једнога дјела војске послани к дру-
гому, да му приоиде вјести и успјене депеше.
Пријетба. У ту категорију сиздају, ако

се улове особе, које се у зрад дигле зракопоном
у ту сврху, да приоидију депеше и у овне да
уздржавају везу међу разним дјеловима војске.
(Наставиће се).

ДОГАЂАЈИ У СВИЈЕТУ.

У данашњем листу доносио руски пред-
лог бриселском конгресу о уређењу ме-
ђународнога права о ратовању. Новине саопшта-
вају сада и позивницу кнеза Горчакова на тај
конгрес, која је уврљена свијеза дворника.
„Масло“, пише Горчаков, „која је дала повод о-
вој, потице из човјекољубља, и без сваке сузаве
одговори осјећајима, интересима и потребама ош-
них. Што се нека солидарност развија, који хо-
ће да сједини народе као чланове једне породи-
це, тиме више њихова војена организација тежи,
да суклоба, који се догоде међу њима, даде
карактер бојева изоружаних народа. И за то је
баш нужије, да се закони и обичаји при ратова-
њу точије и боље опредјеле и учерсте, као што
је и жеља, да се понајвише рата скуче и јадн
укале. Ради тога циља неизбјежно је нужно, да
се заједнички уставног правила, која ће за владе
и њихове војске обавезна бити. Ми видимо у тој
дужности и интересе свијез држава“.

О сакоме конгресу јављају из Брисла, да се
чланови не сизку са осовном. Нека жеље да се
сако уреди поступање са заробљеницима.

Ова је година врло плодна конгресима.
Тек је завршио свој рад свитетски конгрес у
Бечу, састаје се конгрес поштарски у
Швајцарској, а сворни ће се састати и дру-
ги дипломатски конгрес, да се рјешени коначно
укидање робовства и трговине с робови-
ма. Конгрес ће узети особито на око Шпанују,
Бразилију, Португалску, Мисир и Турску, у кој-
јем земљама се понајвише ти нечовјачки
води.

Ауријски надвојвода Албрехт вратио се
из Русије. Руси листови јадну врло симпатично
о надвојводи и Аустрији. „Москов. Вједоности“
у једноме чланку веле: „Један од најславнијих
војсковођа нашега времена, слави побједитеља
Кустоце, посјетио нас је. Наш узакони гост био
је увијек пријатељ Русији и осјејодочен, да је
савез с Русијом не само најбоље јамство
јевропскога мира, него и најдрагоцијеније јамство
за обрану заједничких и заједничких интереса
Аустро-Угарске и Русије. Трагичногласна идеја
надвојводе Албрехта, хвала Богу, постала је о-
лет у задње вријеме истинитијим чином. Русија и
хабсбуршка монархија сад се савопет послаје
друг и за обе државе тежког непријатељства,
приближије и то с бољим позивањем квалити-
јих интереса, него ли првије и тврдијем осјејо-
чењем, да се један другога немоју бојати, напро-
тив да их све упуђује на узакони повјерење и
пријатељство“.

Ишла је нека књижица, која својим содр-
жајем побуђује општу позорност, а не зна јој се
ни писач, ни мјесто, гдје је штампана, него се
мисли да је у позависној и да је писач имао
прилике завирити у дипломатске тајне. У кој се
говори о пруско-аустријском односијама у
г. 1869. Каже се вјесту осталога, да је те го-
дине одасла у Беч гроф Реке, да чини аустриј-
ској владу у име Прусије сједијени предлог: „Ау-
стрија нека ступи с њекадомким савезним земљама
у њекаки државни савез, војнички контингент,
који слапа на те земље, нека се у случају рата
Њемачке с којом иностраном влашћу подвргне
завоједничкију прускога краља, у Аустрији да се
уведу закони, новце, мјере и т. д., какве постоје
у њемачкој држави, а једни аустријски надвојвода,
да буде поддрж у тим земљама. За то да се
Прусија обавезује, да ће свом силом настојати, да
се Црна Гора, Босна, Србија и подунавске кне-
жевине, сачува своју аутономију у погледу сво-
јега политичког заступства и својих војничких
сила, ставе под врховно господарство Аустрије“.

Мисија грофа Реке ослала је без успјеха и
с тога, вели се у књижици, био је одасла у
Беч гроф Тауцкархен. Гроф Вајет био је скоро
првоуо уз ту осовну, али дипломатија да је боље
познала свој интерес, као и интересе свијез на-
рода. Она је забацила ту осовну, а од то доба, ди
се покушало приближити се славенској књижи и
да се договорима одијелко, које још и дан-
с траје, а дипломатичка средства у ту сврху привре-
дана, да су успјешно допринели последњом испи-
су надвојводе Албрехта.

Свакојко се подудара ово што се у књижи

казује са свијез догађајима, а је ли што у
ствари показале се.

Њемачки сабор састаје се 3. Декембра
Прускиа ће влада настојати понајвише, да се
створи заједнички закон о удружењу. У новце
вријеме осјејодила се влада, да ништа нехаси,
ако се у Прусији затворе нека друштва, јер он-
да могу у другим њемачким државама поставити
своје дјеловине, па закон ништа неможе.

Из Шпанује нема ништа ново. Највише
пису поново о посредовању сако, на јадријске
новине изјавију се против сваке интервенције, а
препоручују мјесто тога, да силе посредују у
Француској, да француска влада престане једаред
потпомагати Карлисте. Шпанолска посланик у
Версаљу заколно је свијез дана министра спо-
данијех послова, да се боље види на шпанолској
међи, а једно гд је ујерило, да је мадридска
влада против интервенција за коју се Прускиа
заузима. Шпанолска је влада одобрила уговор,
што га је склопио њезни посланик у Берлину, по-
ради набавке оружја, по коме би мадридска влада
скориј добила 100.000 пушака најновијег стро-
ја. По још има њемачка влада, да одобри тај у-
говор, а као да се устече.

Француско монархство претреса сва ред
народне скупштине, која је одгођена. Говоре скоро
јединодушно, да није ништа урадила, па да не
ништа моћи урадити и кад се олет састави,
јер неки сталне одсудне вјестине. Мисле, да ће се
морати наново захтјевати и радити на томе, да се
рестусти и нова савеза. То ће се и догодити, а-
ко долге било републиканска или монархично
странке не саставе себи везну. А да ће све
странке живо употребити на то вријеме рестусти,
разумје се. Монархисте се највише успјеху, јер
влада неспречана ни како њихове агитације.

Д О П И С И.

ХЕРЦЕГ НОВИ, 1. Августа. — У четвртак

25. Јула дошао је овђе парабродом из Буле,
наш општедубљени преос. г. владика Петраловић.
Свајог њаког дочека није било, за то што се
није знало да ће нам њим гост ошј дан доћи.

Да се неби рђаво схватило што г. Петраловић
није био и овђе дочеки, као по остављени
мјестима, са особитом свечавношћу, то је г. началник
В. кнез Војковић позвао у небуљу 28. Јула
ошјанску сједницу, послвије које имао је циљно
вјесте поћи у манастир Савицу, ће се г. владика
неходи, да поздрав и подворене учини. Због
њекних околности ошј дан сједница се није мо-
гла држати, али се ипак искушање сам г. владика
и многи грађани, те предвојени својојим г.
началником кнезом Војковићем, оно десет ошј
пођоше у м. Савицу, где присјење на свету ла-
тургију, те имадоме прилике чини својег архи-
епископа, како са познатом говорничком вјештаком
поучава народ свој.

Послије службе боже пошло се је у двор
манастирски да се поклоно и поздраве г. Петра-
ловића. Овом приликом г. началник кнез Војковић
изговори је одушевљени гласом сладељубу бес-
сједу: „Више високопросвештенство, Бога к-
торска, која сачињава једну цјелину, или свој
облик, своје претаре обитије и племенито своје
вие, које значи љубав крава, вјери пристојачи и
домовини; Бога кторска, која вјесте млада ав-
боравати вријеме оно кад је имала свога архи-
епископа, те је неспорнога жељела да јој буде олет
повраћен. Та се жеља испуни и ту немогу у
Котору, икон 150 година тмине, присуствова-
ли ско свијетлој витализацији повраћеног духовног
попавара. Ошјима херцег-новска по поврсту
земљишта и по броју становника у Боци међу
правна, оне ошјине, која кад се тиме народичких
и вјерозаконских права и осјећања није ни једна
друга, поздравља одушевљеник први долзак сво-
јег архипископа В. високопросвештенство. Шленности је,
блажена и света Ваши заједна, а Ваше лично нас
јавни нас да ће те стина, ако Бог поможе,
као што и хоће. Да сте нам добро дошли“.

Ошје се заори гроновино живио!

Преос. г. владика одговорно је и закључило
поддрати г. узаконијим почасти, изјавијени да
њного жали што првије није имао времена да дође
у ову ошјину, да се боље упозна са својим м-
лијим народом. Али се узда да ће ошви приликом
накврати, што је досад пропуштено. При тога из-
јављује да ће његови први и једина брига бити
црква и народ, а будући да је ово једно једно,
то је и његова једина жеља духовно и матери-
јално унапређење свога народа. Живео народ!

